ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ

ມະກອງ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confe’de’ration suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ຄຳເຫັນ
ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: "ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ". ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບັ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າມະກອງ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ ແລະ ບາງປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ : www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ....................2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໄດ້ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ. ນອກຈາກນີ້, ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ຍັງມີຢູ່ປະເທດຫວຽດນາມ ຊຶ່ງເຂົາເຈົ້າເອີ້ນວ່າ: "ບູຣ-ເວີນກຽວ". ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີປະຊາກອນທັງໝົດ 117.842 ຄົນ, ຍິງ 60.019 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 2.1% ຂອງພົນລະເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ.

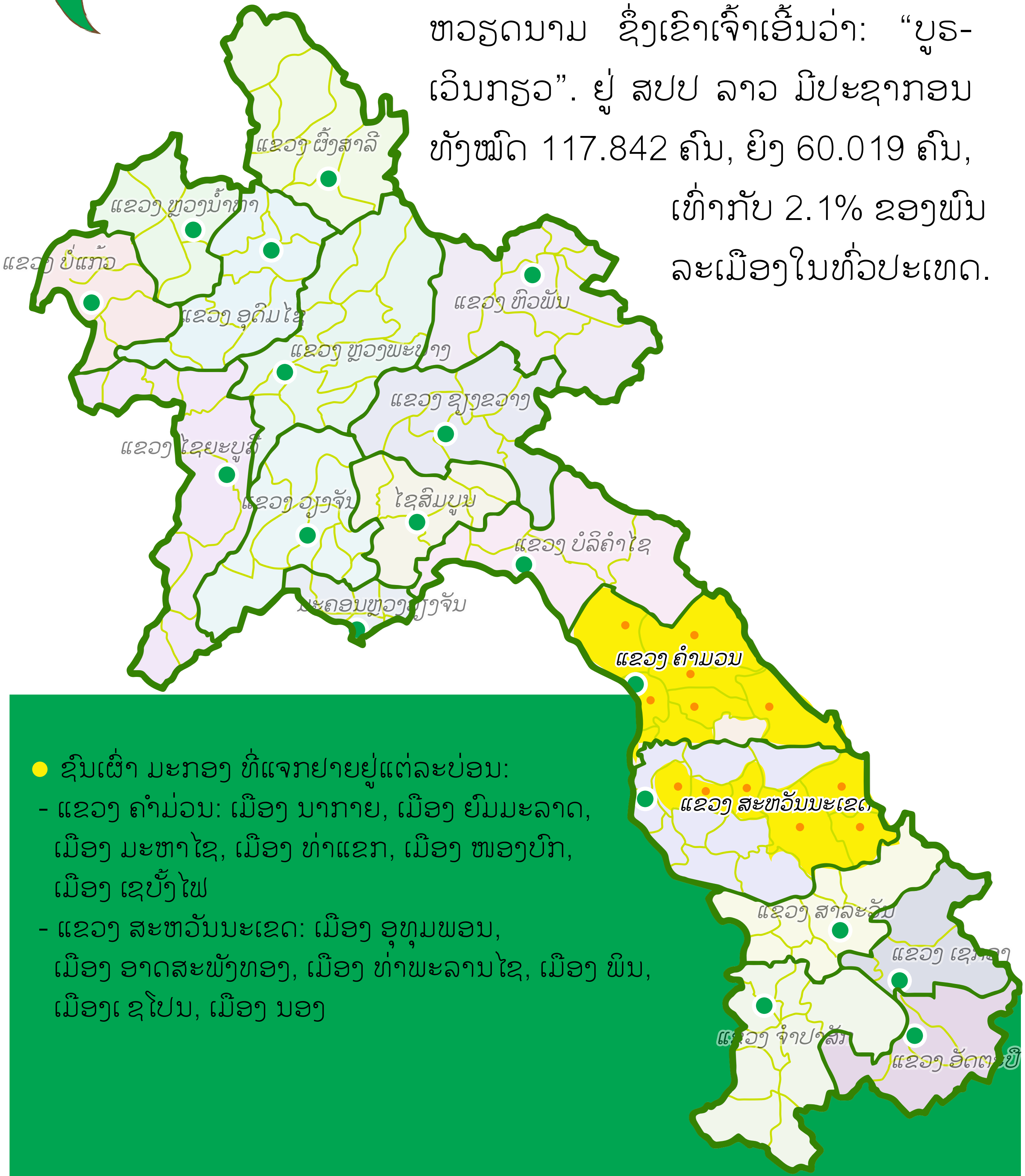

● ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ:

- ແຂວງ ຄຳມ່ວນ: ເມືອງ ນາກາຍ, ເມືອງ ຍົມມະລາດ, ເມືອງ ມະຫາໄຊ, ເມືອງ ທ່າແຂກ, ເມືອງ ໜອງບົກ, ເມືອງ ເຊບັ້ງໄຟ
- ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ: ເມືອງ ອຸທຸມພອນ, ເມືອງ ອາດສະພັງທອງ, ເມືອງ ທ່າພະລານໄຊ, ເມືອງ ພິນ, ເມືອງເ ຊໂປນ, ເມືອງ ນອງ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດລາວ. ມີປະຫວັດຄວາມເປັນມາຄ້າຍຄືກັບບັນດາຊົນເຜົ່າໃນຕະກຸນ "ບຣູ" ໄດ້ຕັ້ງພູມລຳເນົາບົນດິນດອນຕອນນີ້ເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ. ເຂົາເຈົ້າເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າມາ ປະເທດລາວ ໂດຍຜ່ານແຄ້ວນທົ່ງສາວະດີປະເທດມຽນມາ ແລະ ເຂດລົບບູລີ ປະເທດສະຫຍາມ ມາຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ເຂດເມືອງ ນອງ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ໃນສະໄໝເຈົ້າຈັນອານຸວົງຕົກມາໄລຍະໜຶ່ງ, ເນື່ອງຈາກມີສະພາບທຳມະຊາດ ແລະ ສັງຄົມໜີບຮັດຢ່າງໜັກໜ່ວງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊົນເຜົ່ານີ້ມີຈຳນວນໜຶ່ງເຄື່ອນຍ້າຍຈາກເມືອງນອງມາຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ຫຼາຍເມືອງທີ່ຂຶ້ນກັບແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ບາງເມືອງຂອງແຂວງ ຄຳມ່ວນ.

ຊົນເຜົ່ານີ້ເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: "ບູຣມະກອງ" ຊົນເຜົ່າອື່ນເອີ້ນເຂົາເຈົ້າແມ່ນມະກອງ, ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ຊື່ທີ່ໃຊ້ທາງການໃນປັດຈຸບັນແມ່ນ ຊົນເຜົ່າ "ມະກອງ" ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ: "ມະເອົາກອງມາໃຫ້" ແລະ ໃນປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າມະກອງປະກອບດ້ວຍຫຼາຍແຂງດ້ວຍກັນຄື: ມະກອງ, ຕຣູຍ, ພ້ວ, ມະຣ້ອຍ ແລະ ຕຣອງ ອາໄສຢູ່ໃນເວລານັ້ນ.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ມະກອງ

ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໃນເມື່ອກ່ອນແມ່ນຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ, ເກັບເດັດຜັກປ່າ, ລ່າເນື້ອສັດປ່າ, ຫາປາຕາມທຳມະຊາດ, ລຽ້ງສັດປະເພດ: ຄວາຍ, ງົວ, ໝູ, ໝາ, ແບ້ ແລະ ສັດປີກ, ປູກພືດຊະນິດ ຕ່າງໆ. ປັດຈຸບັນຄົນ ມະກອງ ຢູ່ຫຼາຍບ່ອນໄດ້ຖືການເຮັດນາປູກເຂົ້າໜຽວເປັນຕົ້ນຕໍ, ປູກສາລີ, ມັນກໍ, ເຜືອກ ແລະ ອື່ນໆເປັນສຳຮອງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງບໍ່ໄດ້ລືດລະໃນວິຊາຫັດຖະກຳຈັກສານ, ຕ່ຳ ຫູກ,

ທໍ່ໄໝ, ປັ້ນໝໍ້ຫຼໍ່ໄຫ ແລະ ໄດ້ມີຄວາມຊຳນານງານໃນວິຊາຕີເຫຼັກ ເພື່ອເຮັດເຄື່ອງມືໃນການຜະລິດ, ໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ໄດ້ແລກ ປ່ຽນສິ່ງຂອງອື່ນໆ ອີກດ້ວຍ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ລັກສະນະເປັນເຮືອນຮ້ານນ້ອຍ, ສອດຄ່ອງກັບຖານະຂອງຄອບຄົວຊຶ່ງມີການຈັດວາງພາຍໃນເຮືອນເຊັ່ນ: ເຕົາໄຟ, ຫ້ອງນອນ ພໍ່ແມ່, ຫ້ອງນອນລູກແຕ່ງດອງແລ້ວ, ຫ້ອງນອນລູກຊາຍຍັງໂສດ ແລະ ຫ້ອງນອນຂອງແຂກທີ່ມາແວ່ຢາມ. ສ່ວນລູກສາວໃຫຍ່ບໍ່ທັນແຕ່ງດອງກໍໄປນອນຢູ່ເຮືອນໝູ່ຄູ່ຫຼືເຮືອນແມ່ຮ້າງນາງໝ້າຍ. ເຮືອນແຕ່ລະຫຼັງໃນບ້ານໜຶ່ງໆແມ່ນໄດ້ຈັດວາງເປັນວົງມົນ, ຢູ່ເຄິ່ງກາງບ້ານມີສາລາກວາ. ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໄດ້ມີພິທີກຳໃນການເລືອກສະຖານທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ການຂຶ້ນເຮືອນໃໝ່ລ້ວນແຕ່ມີການຈ້ຳຜີທັງໝົດ.

ທີ່ບ້ານ ອາລາງໃຫຍ່ ເມືອງ ເຊໂປນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ
ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ທີ່ບ້ານ ອາລາງໃຫຍ່ ເມືອງ ເຊໂປນ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ
ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ກ່ອນໜ້ານີ້ 100 ກວ່າປີຜູ່ຊາຍແມ່ນນຸ່ງກະຕຽວ, ຈຶ່ງຜົມຍາວເກົ້າຜົມຄືແມ່ຍິງ, ບ່ອງຫູໃສ່ຕ້າງທີ່ເຮັດດ້ວຍເງິນ ແລະ ກົ່ວ, ຕັດແຂ້ວ, ສັກເອິກ, ຄາງ, ໜ້າລາຍທີ່ສະແດງເຖິງຄວາມເກັ່ງກ້າ ແລະ ຮັ່ງມີ. ສ່ວນແມ່ຍິງນຸ່ງສິ້ນ, ຫົ່ມເສື້ອ,ບ່ອງຫູ, ໃສ່ຕ້າງທີ່ເຮັດດ້ວຍເງິນ ແລະ ກົ່ວ, ຖືກະຈອນ, ກ້ອງແຂນ, ປອກຄໍ, ໝາກຕູ້ມ ແລະ ໝາກປັດ. ປັດຈຸບັນການນຸ່ງຫົ່ມເອ້ຢ້ອງຂອງຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງເຂົາເຈົ້າມີຄວາມນິຍົມນຸ່ງຖືຄືແບບຊົນເຜົ່າຜູ້ໄທ ແລະ ຊົນເຜົ່າລາວ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ສະໄໝບູຮານແມ່ນກິນເຂົ້າໜຽວ, ອາຫານທີ່ຂາດບໍ່ໄດ້ແມ່ນລາບເລືອດ, ແກງທີ່ມີລົດຊາດເຜັດແລະເຄັມ.ໃນເວລາມີແຂກນອນຢາມແມ່ນໃຫ້ແຂກກິນເຂົ້າກ່ອນເຈົ້າຂອງເຮືອນຈຶ່ງກິນຕາມຫຼັງບໍ່ໃຫ້ວາງພາເຂົ້າຊື່ຂື່ເຮືອນ ແລະ ນັ່ງຢ່ອງຢໍ້ເວລາກິນເຂົ້າ. ເຂົາເຈົ້າດື່ມນ້ຳດິບ, ດື່ມເຫຼົ້າໄຫ ແລະ ສູບຢາເສັ້ນປຸກທີ່ສຸດ.

ຄວາມເຊື່ອຖື

ກ່ອນໜ້ານີ້ 100 ກວ່າປີຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໄດ້ເຊື່ອຜີຊຶ່ງລວມມີຜີຕ່າງໆຄື: ຜີປູ່ຍ່າ, ຕາຍາຍ, ຜີພໍ່ແມ່, ອ້າຍ, ນ້ອງ. ຖ້າຫາກບໍ່ທັນ ເຮັດລາປົບມັນພົວພັນເຖິງຫຼາຍດ້ານເປັນຕົ້ນ: ແຕ່ງດອງບໍ່ແລ້ວຂຶ້ນເຮືອນພໍ່ເຖົ້າບໍ່ໄດ້. ນອກຈາກຜີທີ່ກ່າວມານັ້ນແລ້ວຍັງມີຜີຟ້າ, ຜີແຖນ, ຜີໝໍ, ຜີປົວ, ຜີເຂົ້າເປັນຜີທີ່ເຮັດໃຫ້ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ເກີດລູກຢູ່ເຮືອນບໍ່ໄດ້, ຜີກະຈາດ, ຜີອາຍະຍຽງແດງ, ຜີປາເຂິງ, ຜີໝາ ແລະ ຜີອື່ນໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຕ່ລະຄອບຄົວຍັງມີຜີລວມຂອງບ້ານຄື: ຜີບ້ານ "ຜີມະເຫສັກ", ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງເປັນຕົ້ນ: ມີຫຼາຍບ້ານໄດ້ເຄົາລົບນັບຖືພຸດທະສາສະໜາ ແລະ ເຊື່ອຖືຜີອີກດ້ວຍ. ຊົນເຜົ່າມະກອງໄດ້ມີຮີດຄອງທີ່ພົວພັນເຖິງການຜະລິດໃນປີໜຶ່ງເຊັ່ນ: ພິທີກຳຈ້ຳຜີແມ່ນເວລາປຸກເຮືອນ, ຖ້າເຮັດເຮືອນໄມ້ແປ້ນຕ້ອງໄດຂ້າໝູ, ງົວ, ຄວາຍ. ສະຫຼອງ ແລະ ກ່ອນຈະຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ເສຍຫຍ້າ, ຮູດເຂົ້າ, ເກັບຜົນລະປູກ, ຂົນເຂົ້າຂຶ້ນເລົ້າ, ຄວາຍ, ງົວ ຈະເກີດລູກ, ຈະຂາຍສັດລຽ້ງທຸກຊະນິດ, ໄດ້ເງິນ, ຄຳ ແລະ ໄດ້ລູກໃໝ່ກໍຕ້ອງຂ້າໝູ. ໃນຮອບວຽນປີໜຶ່ງໆຂອງເຂົາເຈົ້າຈະມີການຈັດງານເຊັ່ນ: ເດືອນ 5 ເຮັດບຸນດຳໄພມີການຄົບງັນກິນງົວ, ຄວາຍສະເຫຼີມສະຫຼອງໜຶ່ງວັນ, ເດືອນ 8 ບຸນກິນແຕຣມີການຂ້າໝູ, ໄກ່ ໃນແຕ່ລະເຮືອນ ແລະ ເດືອນ 12 ມີການຈັດງານເອີ້ນວ່າ: "ກິນງະ". ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ໄດ້ມີເຖົ້າແກ່, ມີລ່າມຜູ້ເປັນເຈົ້າຮີດຂອງແຕ່ລະບ້ານ, ເຖົ້າແກ່ອາວຸໂສນັ້ນເປັນຜູ້ຄວບຄຸມຕະກຸນຂອງຕົນ ແລະ ການສຳພັນກັບຕະກຸນອື່ນໃນເວລາງານບຸນ ແລະ ຄົນເສຍຊີວິດ, ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີຊັ້ນຄົນ, ປັນຍາຊົນ, ເຈົ້າກົກ, ເຈົ້າເຫຼົ່າ, ຜູ່ຊົງຄຸນວຸດທິທີ່ມີອິດທິພົນອັນສຳຄັນຕໍ່ຊາວບ້ານ.

ພາບໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ເມືອງ ເຊໂປ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ

ສິນລະປະພື້ນເມືອງ

ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ມີສິລະປະວັນນະຄະດີເປັນຕົ້ນ: ຄຳຜະຫຍາ ສຸພາສິດກອນຂັບລຳ ຫຼື ມ່ວນຊື່ນຕາມປະເພນີ, ມີວາດຟ້ອນໄປຕາມ ຈັ່ງຫວະລຽ້ງຜີ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ມະກອງ ບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນແຕ່ມີພາສາປາກເວົ້າເປັນ ອັນສະເພາະຂອງຕົນຊຶ່ງຈັດເຂົ້າໃນໝວດພາສາ ມອນ-ຂະແມ, ສາຂາ ພາສາບູຣອິກ ຫຼື ມອນບູຮານ.ພວກເຂົາເຈົ້າສາມາດເວົ້າພາສາຂອງ ຊົນເຜົ່າ ກະຕາງ, ຕີຣ, ຕະໂອ້ຍ, ຊ່ວຍ, ກາໂດ, ກາໄນ, ປະໂກະ, ພາສາ ລາວ ແລະ ພາສາຕ່າງປະເທດ ຊຶ່ງມີຄວາມສະດວກໃນການພົວພັນ ແລກປ່ຽນເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ນັບມື້ນັບກວ້າງຂວາງ.

ການສົມທຽບ
ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ມະກອງ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ມະກອງ
01	ສະບາຍດີ	ບັນຊວນ
02	ຂອບໃຈ	ຊະເອີນ
03	ຂໍໂທດ	ເຊໂລຍ
04	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ເມື້ອຍລະເມີນເດົາ?
05	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ເອີຕະເຖົາ?
06	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ?	ຈາໂດຍໄຊເຈີ?
07	ລາກ່ອນ	ຈູນໍ່
08	ພົບກັນໃໝ່	ຕູນລະເມົາຕະໄນເອນ
09	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຕະເບີນກັນເດົາ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ເມືອງ ເຊໂປ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ